

Danskerne tillid til politikerne rutsjer ned

Befolkningen mener, at det er politikernes ansvar at løse samfundets vilde problemer, men tror ikke på, de kan gøre det. De peger i stedet på samarbejde og inddragelse som en vej frem.

Resumé

- Danskernes tillid til politikerne er lavere end ved samtlige valg siden 1994.
- To ud af tre danskere mener, at Folketinget og regeringen har ansvaret for at løse samfundets store problemer, men kun én ud af fire mener, de er i stand til det.
- Danskerne er signifikant mere tilfredse med regeringens reformer, hvis de bliver gennemført efter inddragelse.

Indledning

Danmark står midt i det moderne demokratis paradoks: Samfundsproblemerne bliver vildere, mens løsningerne ofte bliver tammere. Vi har med vores stærke samarbejdende demokrati gode forudsætninger for at lykkes med at tæmme de vilde problemer, men det kræver, at vi nytænker måderne, vi skaber samfundsforandringer på.

Tænkertanken INVI har i samarbejde med Epinion spurgt en repræsentativ stikprøve på 1.029 danskere til deres mening om, hvem der har ansvaret for at tæmme de vilde problemer og hvordan.

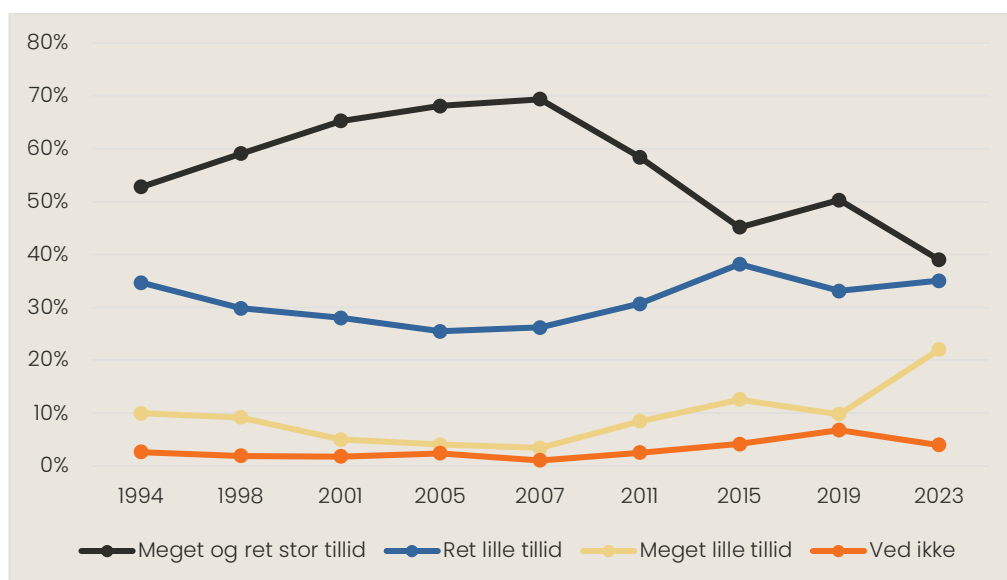
Hvem er INVI?

INVI – Institut for vilde problemer, er en non-profit, uafhængig tænketank, der bidrager til at gentænke, hvordan vi udformer og udruller politik. Vi samler, udtænker og tester nye tilgange til samfundets særligt genstridige og grænseoverskridende problemer – vi kalder dem vilde problemer.

Danskerne har ikke tillid til politikerne, men ønsker de tager ansvar

Figur 1 sammenligner tal fra INVI's undersøgelse med tal fra Valgundersøgelsen¹, der har målt danskernes tillid til politikere ved folketingsvalgene siden 1994. Figuren viser bemærkelsesværdigt en kedelig rekord, idet danskernes tillid til politikerne er lavere end ved samtlige valg siden 1994.

Figur 1: Danskernes tillid til politikere i almindelighed

Spørgsmålsformulering: Hvor stor tillid har du til danske politikere i almindelighed?

Note: Tallene fra 1994-2019 stammer fra Valgundersøgelsen. Derudover er tallene for kategorierne "meget stor tillid" og "ret stor tillid" lagt sammen.

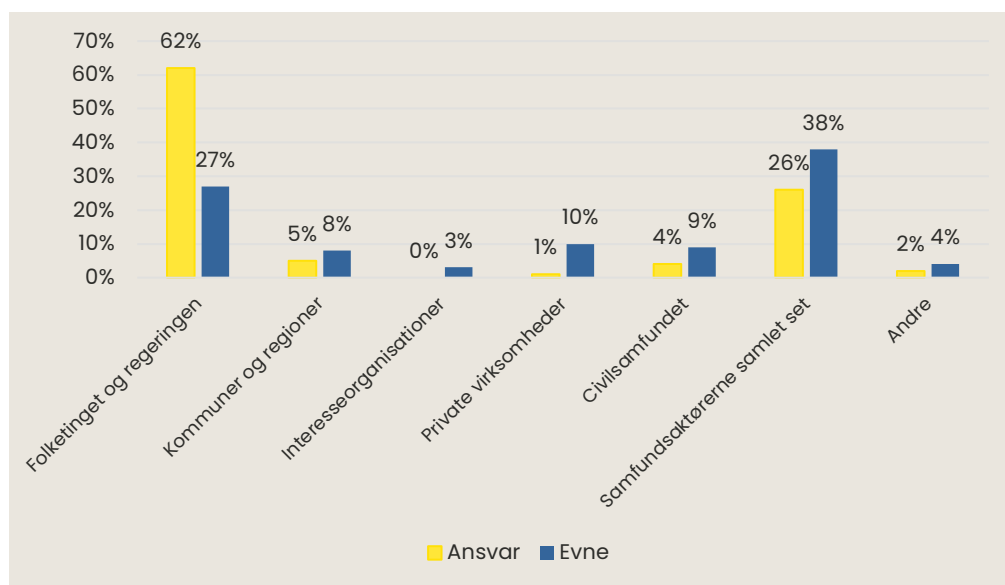
Det skal dog bemærkes, at man skal være varsom med at sammenligne tal fra forskellige undersøgelser, selvom den samme spørgsmålsformulering anvendes.

¹ Valgundersøgelsen foretages af statskundskabsforskere ved landets universiteter, der siden 1971 har gennemført landsdækkende repræsentative vælgerundersøgelser efter hvert folketingsvalg: www.valgprojektet.dk. Data fra valget i 2022 er endnu ikke offentliggjort. Både Valgundersøgelsen og INVI har samarbejdet med Epinion om dataindsamling, hvilket styrker tallenes sammenlignelighed. Der er dog den forskel, at Valgundersøgelsen er registerbaseret, mens INVI's tal baserer sig på et webpanel.

Figur 2 viser, hvordan to ud af tre danskere mener, at Folketinget og regeringen har ansvaret for at løse samfundets store udfordringer. Omvendt mener kun én ud af fire, at de rent faktisk er i stand til det.

Overordnet mener danskerne ikke, der er nogen enkelt aktør, der er i stand til at løse samfundets store problemer på egen hånd. Den kapacitet ligger derimod hos politikere, interesseorganisationer, virksomheder og civilsamfund i samspil.

Figur 2: Ansvar og evne til at løse samfundets store udfordringer

Spørgsmålsformulering: 1) Hvilken af følgende grupper, synes du, har det største ansvar for at løse samfundets store problemer? 2) Hvilken af følgende grupper, synes du, er bedst i stand til at løse samfundets store problemer?

Note: Næstsidste svarkategori var "ovenstående grupper har lige stort ansvar" og "ovenstående grupper i samspil" i henholdsvis første og andet spørgsmål og ikke "samfundsaktørerne samlet set".

Danskerne belønner inddragelse og samarbejde

Figur 3 viser resultaterne fra et survey-eksperiment, der tester effekten af inddragelse på tilfredshed med regeringen. Alle respondenterne blev præsenteret for en situation, hvor arbejdsløsheden i et land stiger dramatisk. Derefter blev de inddelt i fire tilfældige grupper, som blev præsenteret for forskellige scenarier:

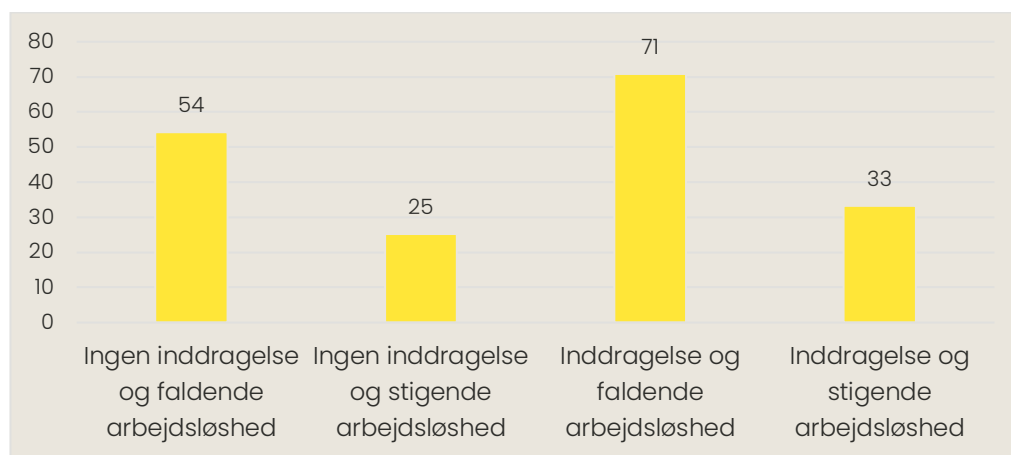
1. Regeringen gennemfører **uden** inddragelse af interesseorganisationer, eksperter og borgere en reform af arbejdsmarkedet. Derefter begynder arbejdsløsheden at **falde**.
2. Regeringen gennemfører **uden** inddragelse af interesseorganisationer, eksperter og borgere en reform af arbejdsmarkedet. Derefter bliver arbejdsløsheden ved med at **stige**.
3. Regeringen gennemfører **efter** inddragelse af interesseorganisationer, eksperter og borgere en reform af arbejdsmarkedet. Derefter begynder arbejdsløsheden at **falde**.
4. Regeringen gennemfører **efter** inddragelse af interesseorganisationer, eksperter og borgere en reform af arbejdsmarkedet. Derefter bliver arbejdsløsheden ved med at **stige**.

Til sidst blev alle spurgt: Hvor tilfreds er du med regeringen i denne situation? (0 = meget utilfreds, 100 = meget tilfreds).

Figur 3 viser den gennemsnitlige tilfredshed med regeringen i de fire scenarier. Tilfredsheden er alt andet lige signifikant større, når reformen af arbejdsmarkedet er gennemført med inddragelse af interesseorganisationer, eksperter og borgere. Det er dog effekten af reformen på arbejdsløsheden, der har størst betydning.

Danskerne belønner med andre ord både en regering, der tager ansvar for samfundets store problemer og løser dem, men også en regering, der samarbejder og inddrager andre aktører i problemløsningen uanset udfaldet.

Figur 3: Effekten af inddragelse på tilfredshed med regeringen

Note: 0 = meget utilfreds og 100 = meget tilfreds

Konklusion

Danskerne har meget lav tillid til politikerne, som de ikke mener er i stand til at tackle samfundets vilde problemer. De vurderer derimod, at kapaciteten til at løse samfundets store udfordringer ligger i samspillet mellem politikere, interesseorganisationer, virksomheder og civilsamfund. Desuden viser et survey-eksperiment, at tilfredsheden med politikere alt andet lige stiger, når de samarbejder med og inddrager andre samfundsaktører.

INVI vurderer, at der er behov for at tilbyde politikerne nye værktøjer, som bygger bro til de øvrige samfundsaktører og herigennem bidrager til at tæmme de vilde problemer.

Metode

Denne rapportering er kvalitetssikret af Asmus Leth Olsen, professor ved Københavns Universitet, Martin Vincæs Larsen, Lektor ved Aarhus Universitet, og Thorkil Klint, Epinion.

Rapporten er udarbejdet på baggrund af i alt 1.029 gennemførte interview med repræsentativt udvalgte danskere på 18 år og derover. Undersøgelsen er gennemført af Epinion som en webbaseret panelundersøgelse i perioden 6. juni – 14. juni 2023.

Efter dataindsamlingen foregår en såkaldt vejning (post-stratifikation) af det samlede datamateriale, så sammensætningen af svarpersoner i stikprøven afspejler den danske vælgerbefolknings sammensætning målt på køn, alder, uddannelse, region og politisk tilhørsforhold (dvs. stemme ved seneste folketingsvalg). Den beregnede statistiske usikkerhed tager højde for dette.

Rapporten viser undersøgelsens resultater i form af figurer. Figureerne viser nogle steder resultaterne som procenttal, dvs. andele af befolkningen (18 år+) eller de respektive undergrupper af befolkningen. I nogle tilfælde kan tabellerne summere til mere end 100 %, hvilket skyldes respondentens mulighed for at afgive flere svar ved det pågældende spørgsmål. Den maksimale stikprøveusikkerhed på de samlede resultater er +/- 3,4 procentpoint.

Det bemærkes, at denne undersøgelse alene er udtryk for et kvantitativt (statistisk) øjebliksbillede af vælgerbefolkningens stillingtagen, som giver et solidt fingerprøj om dennes umiddelbare mening/holdning. Der ikke tale om en udtømmende afdækning af emnet/spørgsmålet, og undersøgelsen bør tolkes og anvendes med dette in mente.

Undersøgelsen må kun offentliggøres med følgende kildeangivelse: Analyse fra tænketanken INVI i samarbejde med Epinion.